

Universitat de València) —obra que té una especial rellevància política i simbòlica, ja que conté una presentació signada conjuntament pels directors generals de política lingüística de la Generalitat de Catalunya, el Govern de les Illes Balears i la Generalitat Valenciana (hauria estat ja perfecte si, a més, s'hagués comptat amb els responsables de la política lingüística d'Andorra). A mig camí entre el llibre de divulgació i l'obra que aporta dades i informació nova cal fer referència a *Pompeu Fabra. Vida i obra en imatges*, de Jordi Manent i David Paloma (editorial Base), un dels ítems —si se'm permet aquest mot— que, de cara al futur, més contudentment representarà l'esforç que s'ha fet durant aquest any per homenatjar i valorar Pompeu Fabra.

I encara en l'àmbit del treball acadèmic cal referir-se a dos nous recursos de molt valor. D'una banda, a la digitalització de les *Obres completes* de Pompeu Fabra, digitalització allotjada i consultable en línia al Portal Pompeu Fabra, una iniciativa conjunta de la Universitat Pompeu Fabra i l'Institut d'Estudis Catalans. L'accés en obert a la majoria dels textos fabrians permetrà fer noves recerques que fins ara eren difícil de plantejar. De l'altra, cal referir-se a la «Selecció bibliogràfica sobre Pompeu Fabra», la bibliografia dels estudis sobre l'obra i la figura del gramàtic més completa de les elaborades fins ara, a càrrec de Xavier Rofes, que també s'allotja al Portal Pompeu Fabra.

¿Quin balanç resulta de l'Any Fabra? Un balanç molt positiu. Això no vol dir que no quedi feina per fer. En l'àmbit acadèmic seria convenient, per exemple, articular algun projecte perquè la recerca sobre la figura i obra de Fabra tingui continuïtat (i no depengui tant, doncs, de les efemèrides). En l'àmbit social seria convenient pensar en iniciatives que fossin un estímul per reforçar la vitalitat de la llengua i per projectar-la amb força cap al futur. Perquè la figura de Pompeu Fabra és també una figura que encara ens interpel·la, ja que en aquest segle XXI la llengua catalana té plantejats molts reptes. Entre altres, el repte de continuar sent una llengua d'integració social, senyal de la cohesió d'una societat. O el repte de continuar sent una llengua moderna, amb capacitat d'adaptació a les innovacions tecnològiques i a les noves formes de comunicació. O el de continuar sent una llengua de docència i recerca universitàries i una llengua d'ús científic.

Jordi GINEBRA
Universitat Rovira i Virgili

L'Any Josep Maria Llompart. — El 28 de gener de 2018 es van complir vint-i-cinc anys de la mort de Josep Maria Llompart de la Peña (Palma 1925-1993). Amb la voluntat de commemorar aquesta efemèride i recuperar i difondre el coneixement de la seua tasca cultural, cívica i política, es creà una Comissió encarregada d'organitzar una sèrie d'actes durant tot l'any 2018. Aquesta Comissió ha estat constituïda per representants de diverses institucions públiques i privades: la Universitat de les Illes Balears (mitjançant el Departament de Filologia Catalana i Lingüística General); el Consell Insular de Mallorca (Direcció Insular de Política Lingüística); la Conselleria de Cultura, Participació i Esports (mitjançant la Direcció General de Política Lingüística i, més tard, també s'hi afegí la de Cultura); l'Ajuntament de Palma (Regidoria de Cultura, Patrimoni, Memòria Històrica i Política Lingüística); l'Obra Cultural Balear i l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, a més de Cèlia Riba, neboda de Josep M. Llompart, i de Pilar Arnau i Segarra, que assumí la tasca (voluntària i no remunerada) de la coordinació i impuls d'aquesta celebració. En aquest marc, el Consell de Govern de les Illes Balears, a proposta de la consellera de Cultura, Participació i Esports, en la sessió de 22 de desembre de 2017, adoptà l'Acord de declarar l'any 2018 com a «Any Josep Maria Llompart» a tot el territori de les Illes Balears, i convidar la resta d'institucions de les Illes Balears a participar en la celebració. Al llarg de l'any s'hi sumaren uns trenta institucions, especialment ajuntaments mallorquins, associacions culturals, sindicats, associacions de veïnats, delegacions territorials de l'OCB o l'Institut Menorquí d'Estudis, entre d'altres.

La Comissió organitzadora de l'«Any Josep Maria Llopart» ha tingut la singularitat de no disposar d'un pressupost global sinó que els seus diversos membres actuaren de manera autònoma i organitzaren i finançaren les activitats pròpies, o en subvencionaren d'externes. Es decidí elaborar una pàgina web, l'agenda de la qual havia d'oferir informació sobre els actes organitzats pels membres de la Comissió i/o coordinats per la comissària (qui signa aquesta crònica), a més dels actes externament organitzats per altres institucions: <www.anyllopart.cat>.

El tret de sortida el marcà l'Obra Cultural Balear dia 28 de desembre de 2017 al Teatre Principal de Palma, quan l'entitat dedicà la Nit de la Cultura a Josep M. Llopart en l'acte del lliurament dels seus premis anuals. Més tard, durant les festes de Sant Sebastià, i en el marc de la gala de lliurament dels Premis Ciutat de Palma, l'Ajuntament de Palma li dedicà diversos moments de l'acte (per exemple, interpretacions de poemes de Llopart, musicats per a l'ocasió pel mestre Parera Fons), i l'AELC organitzà un acte d'homenatge al pati de Can Balaguer, en què participaren uns 30 escriptors illencs.

Ateses les condicions pressupostàries, s'optà per la realització d'actes de petit format: recitals poètics, conferències itinerants, xerrades divulgatives, taules rodones, lectures dramatitzades, concerts, rutes literàries, exposicions fotogràfiques, actes en centres d'ensenyament, organitzacions de clubs de lectura en biblioteques públiques, etc., a més d'alguns actes que combinaven gastronomia i poesia llopartiana en restaurants locals o l'enregistrament i posterior presentació de diversos CDs amb poemes musicats de Llopart. En aquesta línia, es dugueren a terme més de cent-cinquanta actes, fonamentalment en territori mallorquí, en els quals col·laboraren sobretot les regidories de cultura dels ajuntaments mallorquins i les delegacions de la xarxa territorial de l'OCB. Una part d'aquests actes es pot consultar a l'agenda del web esmentat. A més, la delegació de l'Institut d'Estudis Catalans a Mallorca organitzà una sèrie de recitals poètics a instituts de secundària i alguns actes habituals, com l'annual Setmana del Llibre en Català, es dedicaren a l'homenatjat. El nou centre d'autoaprenentatge de català a Ca n'Oleo du el nom de Josep M. Llopart.

Caldria, però, destacar alguns actes per la seua transcendència, com ara les «Jornades d'Estudi Josep M. Llopart: Presència i incidència en el teixit cultural», organitzades pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat de les Illes Balears, i que tingueren lloc els dies 18 i 19 d'octubre a Palma; l'edició del volum *Poesia Completa de Josep Maria Llopart* (El Gall Editor), coordinat per Cèlia Riba i prologat pel professor Joan Mas i Vives; la reedició del volum a quatre mans entre Llopart i Antònia Vicens, *Vocabulari privat* (Adia Edicions) o també la reedició ampliada de l'epistolari *Diàlegs entre tres. Cartes de Pau Faner, Josep M. Llopart i Francesc de Borja Moll* (Institut Menorquí d'Estudis), a cura de Pilar Arnau. D'altra banda, s'ha inaugurat una intervenció artística a la (desconeguda) Plaça de Josep M. Llopart de Palma, fruit dels pressupostos participatius municipals i a proposta de l'Associació de Veïnats del Rafal Vell. I fins al mes de maig de 2019 té lloc un cycle de conferències mensual, «De Llopart als nostres escriptors. Curs de Literatura moderna a les Illes Balears», organitzat per la Fundació Mallorca Literària i el Departament de Filologia Catalana de la UIB.

Tot plegat, l'«Any Llopart» ha aconseguit una elevada divulgació del coneixement de la figura i l'obra de Llopart gràcies a la implicació de moltes persones que col·laboraren en aquesta celebració. No obstant això, la voluntat de presència en tot el territori de llengua catalana ha estat impossible d'assolir: esperem que el centenari del seu naixement podrà celebrar-se amb un pressupost adient i unes condicions més oportunes.

Pilar ARNAU I SEGARRA
Comissària de l'Any Josep Maria Llopart